

Course n°:10

Sub-category:Mama și copilul

Title:Principii de etică medicală aplicate în resuscitare

Date: 09.12.2015

Language: Romanian

City: Târgu-Mureș

Country: Romania

Speaker: Natalia Hagau

Principii de etică medicală aplicate în resuscitare

Consiliul European al Resuscitării contribuie la armonizarea:

- Legislației,
- Jurisdicției,
- Terminologie,
- Practici de resuscitare, în toate țările europene

Bossaert LL, Perkins GD, Askitopoulou H et al; European Resuscitation Council Guidelines for Resuscitation 2015: Section 11. The ethics of resuscitation and end-of-life decisions. Resuscitation. 2015 Oct;95:302-11.

Principiile eticii medicale :

- Respectarea autonomiei pacientului
- Resuscitarea să fie aplicată pentru beneficiul pacientului
- Principiul accesului echitabil, indiferent de statutul social al pacientului.
- Principiul “primum non nocere” să fie adaptat și în RCR

Principii de etică medicală aplicate în resuscitare

- **Tratamentul care nu oferă speranțe** de recuperare sau îmbunătățire, sau tratamentul care nu oferă vreun beneficiu=**INUTIL**

The World Medical Association

- **Decizia de a nu face resuscitare nu necesită** consimțământul pacienților sau al familiei

The Resuscitation Council UK

British Medical Association

The Royal College of Nursing

British Medical Association, The Resuscitation Council (UK), The Royal College of Nursing. Decisions relating to cardiopulmonary resuscitation. A joint statment from the British Medical Association, the Resuscitation Council(UK) and the Royal College of Nursing. London: British Medical Association;2014

Principii de etică medicală aplicate în resuscitare

- ❑ Factorii de decizie au datoria de a consulta pacientul sau familia înainte de instalarea evenimentului în acord cu o politică clară și accesibilă

Committee on Bioethics (DH-BIO) of the Council of Europe. Guide on the decision-making process regarding medical treatment in end-of-life situations. Strasbourg: Council of Europe; 2014

- ❑ Pacientul poate da anumite directive în avans :

- documente scrise cum că se abțin de la un anumit tratament (CPR)
- sau să lase această decizie tot prin documente scrise la îndemâna familiei

Andorno R, Biller-Andorno N, Brauer S. Advance health care directives: towards a coordinated European policy? Eur J Health Law 2009;16:207-27

- ❑ Periodic aceste directive necesită a fi revizuite
- ❑ Medicii sunt obligați să țină cont de dorințele pacientului

Resuscitarea în afara spitalului

- Decizia de a începe resuscitarea în afara spitalului !!?

nu ai informații medicale
nu cunoști dorințele pacientului
mult mai greu de luat !!

- Resuscitarea se începe cât mai repede

Morrison LJ, Eby D, Veigas PV, et al. Resuscitation 2014;85:486–91

Drennan IR, Lin S, Sidalak DE, Morrison LJ. Resuscitation 2014;85:1488–93

Olasveengen TM, Wik L, Steen PA. Resuscitation 2008;76:185–90

Resuscitarea în afara spitalului

- ❑ Nu se face în caz de :
  - distrucție cerebrală masivă, decapitare
  - lividitate cu rigor mortis, putrefacție sau macerație fetală

- ❑ Când se oprește RCR în afara spitalului?
  - în absența reluării circulației spontane deoarece RCR pe perioada transportului spre spital are un prognostic nefavorabil

Morrison LJ, Eby D, Veigas PV, et al. Resuscitation 2014;85:486–91

Drennan IR, Lin S, Sidalak DE, Morrison LJ. Resuscitation 2014;85:1488–93

Olasveengen TM, Wik L, Steen PA. Resuscitation 2008;76:185–90

Resuscitarea în afara spitalului

Când se întrerupe RCR?

- nu se mai poate asigura siguranța salvatorului
- sunt semne clare de injurie mortală
- apar directive în avans
- asistolia se menține mai mult de 20 de minute de ALS și nu sunt cauze ireversibile

Morrison LJ, Eby D, Veigas PV, et al. Resuscitation 2014;85:486–91

Drennan IR, Lin S, Sidalak DE, Morrison LJ. Resuscitation 2014;85:1488–93

Olasveengen TM, Wik L, Steen PA. Resuscitation 2008;76:185–90

Resuscitarea în afara spitalului

Când se continua resuscitarea pe timpul transportului spre spital?

- stopul a fost în prezența unui martor care cunoștea manevrele de resuscitare
- circulația spontană poate fi reluată în orice moment
- ritmul cardiac este de tahicardie ventriculară sau fibrilație ventriculară
- se presupun cauze reversibile de stop.

Morrison LJ, Eby D, Veigas PV, et al. Resuscitation 2014;85:486–91

Drennan IR, Lin S, Sidalak DE, Morrison LJ. Resuscitation 2014;85:1488–93

Olasveengen TM, Wik L, Steen PA. Resuscitation 2008;76:185–90

Resuscitarea în spital

Decizia de a nu resuscita: **DNAR** sau **AND**

- luată de un senior împreună cu o echipă multidisciplinară
- cu participarea pacientului și/sau a familiei
- se notează în foaia pacientului
- la fiecare noua admisie în spital se revizuieste decizia.

Bossaert LL, Perkins GD, Askitopoulou H et al; European Resuscitation Council Guidelines for Resuscitation 2015: Section 11. The ethics of resuscitation and end-of-life decisions. Resuscitation. 2015 Oct;95:302-11.

Resuscitarea în spital

Decizia de a nu resuscita: **DNAR** sau **AND**

Circumstanțe în care această decizie nu se respectă

- sonda endotraheală obstruată
- dacă pacientul era supus unei proceduri specifice
- sau se afla în anestezie generală

- *Bossaert LL, Perkins GD, Askitopoulou H et al; European Resuscitation Council Guidelines for Resuscitation 2015: Section 11. The ethics of resuscitation and end-of-life decisions. Resuscitation. 2015 Oct;95:302-11.*

Resuscitarea -prognostic

Prognostic favorabil :

- prezența aritmiilor
- absența comorbidităților
- prezența infarctului miocardic
- o funcție neurologică bună la admisia în terapie intensivă

Prognostic mai puțin favorabil:

- prezența traumei
- a insuficiențelor de organ
- a malignității
- a sepsisului
- a vârstei înaintate

Vorbim de prognostic neurologic la 2-3 zile de la oprirea hipotermiei !

Etica resuscitării la copil

- **Ca și în practica adultului resuscitarea inutilă ar trebui evitată**
Mercurio MR, Murray PD, Gross I. Pediatrics 2014;133:S37-43
- ❑ **Mulți practicieni din urgență continua timp mai îndelungat resuscitarea la copil**
- **Prognosticul resuscitării la copil este mai rău decât la adult**
- **Cel mai bun interes al copilului poate intra în conflict cu dorința părinților**
- **A prelungi o resuscitare inutilă poate fi daunătoare la adresa copilului raportat la prognosticul neurologic.**

Durata optimă pentru resuscitare

- Greu de apreciat
- RCP se continuă atât timp cât durează fibrilația ventriculară
- Asistolia >de 20 de min.de ALS + absența cauzelor reversibile = moment de abandon pentru resuscitare
- A nu se uita că fiecare caz se judecă individual

Etica resuscitării la copil

- **Unii aleg pt copil sau tânăr tehnica "slow down"**
- **Informații clare într-un mod empatic, este de cele mai multe ori calea cea mai bună în procesul de luare a deciziilor**
- **Pentru moartea subită sau accidentală a copilului mic există proceduri de investigație medico-legală**
- **În unele țări se face pentru fiecare copil decedat o reexaminare sistematică a cazului**

Fraser J, Sidebotham P, Frederick J, Covington T, Mitchell EA. Learning from child death review in the USA, England, Australia, and New Zealand. *Lancet* 2014;384:894-903

Situații deosebite legate de resuscitare

- **Siguranța celui ce face resuscitarea poate fi pusă în pericol**
- **Resuscitarea la sinucigași, suicidul nu este o modalitate de exprimare a dorinței**

David AS, Hotopf M, Moran P, Owen G, Szmukler G, Richardson G. Mentally disordered or lacking capacity? Lessons for management of serious deliberate self harm. *BMJ* 2010;341:c4489.

- **Dacă în urma efortului de resuscitare pacientul dezvoltă moarte cerebrală acesta va fi întreținut ca un posibil donor de organe**
- **Nu va exista nici o interferență în luarea de decizii între echipa de transplant și echipa de resuscitare**

Legislația etică și practica resuscitării în țările europene

- **Consiliul European al Resuscitării, organizație prezentă în 32 de țări**
- **Există o mare variabilitate în etica resuscitării**
- **Principiul autonomiei pacientului e legal în majoritatea țărilor**
- **DNAR se practică în 22 de țări**
- **Directivele în avans în 20 de țări europene**

Legislația etică și practica resuscitării în țările europene

- În mai puțin de jumătate din cele 32 de țări, membrii familiei asistă la resuscitare
- Oprirea resuscitării este permisă în 19 țări și se practică în 21 de țări
- Se susține armonizarea legislației legată de resuscitare
- Sistemul medical de urgență trebuie să cunoască și să aplice legislația, politicile naționale și locale

Bossaert LL, Perkins GD, Askitopoulou H et al; European Resuscitation Council Guidelines for Resuscitation 2015: Section 11. The ethics of resuscitation and end-of-life decisions. Resuscitation. 2015 Oct;95:302-11.

Principii de etică medicală aplicate în resuscitare

CONCLUZII

